

DATOS IDENTIFICATIVOS

Didáctica das artes plásticas e visuais

Materia	Didáctica das artes plásticas e visuais			
Código	P02G120V01401			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Varela Casal, Cristina			
Profesorado	Varela Casal, Cristina			
Correo-e	cristinavarelacasal@uvigo.es			

Web

Descrición xeral	<p>A finalidade primeira da [didáctica das artes plásticas e visuais] é proporcionar aos alumnos unha formación artística e didáctica de calidade. Tanto no que se refire á capacidade de formalizar e interpretar producións da arte nos seus diversos ámbitos e territorios como concepto ampliado, como no que se refire á capacidade de reelaborar os mencionados contidos para facilitar a formación dos nenos.</p> <p>A tarefa e construír un sustrato de coñecemento teórico necesario, combinado cunha serie de destrezas e habilidades formais que armen ao alumno dunha capacidade crítica e creativa que lle permita desenrolar ferramentas de aprendizaxe, valoración e coñecemento coas que traballar no campo da educación primaria. Traballaremos no taller con rutinas procedimentais e elaboracións técnicas simultaneamente ao estudo de contidos xerais da historia da arte. Estas tarefas máis CONVENCIONAIS convirán coa análise e o traballo dentro dos novos espazos da arte e as novas ferramentas visuais, audiovisuais e tecnolóxicas nas que abordaremos posibilidades de traballo máis vinculadas a linguaxes actuais cercanos e intuitivos para os rapaces de primaria cos que os nosos alumnos terán que traballar.</p> <p>As rutinas habituais do noso traballo durante o curso académico alternarán a produción práctica coa reflexión teórica, o traballo de campo e as propostas de ferramentas didácticas específicas.</p>
------------------	---

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural

A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación
B3	Comunicación oral e escrita
B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B10	Traballo nun contexto internacional
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
1. Ter dominio sobre toda clase de imaxes visuais, as obras de Arte, os símbolos e sinais visuais; a publicidade e os medios de comunicación de masa, primordialmente visuais; os obxectos, pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material antiga e contemporánea, os fenómenos naturais, as paisaxes e fenómenos naturais, e en xeral todo o visible e tanxible.	A1	B1 B13 B19
2. Comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais.	A2 A3 A8	B3 B6 B10
3. Coñecer a aplicar os procesos de interacción e comunicación na aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia (ECI/3854/2007 y ECI/3857/2007)	A2 A5 A10	B9 B11 B17
4. Saber regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos (ECI/3854/2007), e de 6-12 anos (ECI/3857/2007)	A2 A4 A5 A6	B2 B11
5. Mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar, crear e producir os problemas das linguaxes Artísticas visuais.	A3 A8 A10 A11	B1 B6 B12 B13
6. Ser capaz de comprender unha ampla variedade de linguaxes, técnicas e movementos Artísticos Visuais.	A1 A8 A10	B1 B10 B12 B13 B16 B17 B19
7. Poder producir imaxes, en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito de coñecementos típicos e característicos da Área artística Visual.	A1 A2 A8 A10 A11 A12	B1 B5 B7 B8 B13 B14 B17 B19 B20 B21

8. Coñecer [e avaliar] o currículo escolar das Didácticas da expresión Artística	A1 A2 A6 A8 A10 A11 A12	B1 B2 B6 B8 B9 B11 B13 B16
9. Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e promovelos nos estudantes dende a participación e o esforzo individual	A2 A3 A7 A8 A10 A12	B1 B9 B11 B14 B17 B19
10. Comprender, respetar e promover a diversidade cultural de España e de Europa, e contribuir á planificación e xestión críticas de tal diversidade (2006/962/CE)	A2 A7 A10 A12	B5 B10 B12 B13 B14 B19

Contidos

Tema	
I. Artes Plásticas e visuais. Marco disciplinar e Modelos formativos	Estrutura curricular das Artes Plásticas e Visuais en E. Primaria. Obxectivos cognitivos e procedimentais. Criterios metodolóxicos. Observación, representación, experimentación, transformación.
II. O concepto ampliado da arte como base da educación e a conciencia.	Arte a partir dos anos 60: pop, arte conceptual, minimal, land art, happening, performance, video arte, body art ... O papel do espectador. O cuestionamento da durabilidade. Artistización do cotián, cuestionamiento aurático
III. Elementos básicos da Plástica I	A linguaxe e a comunicación visual O grao de iconicidade Lectura de imaxes: tipo de forma Lectura de imaxes: modos de expresión da linguaxe icónica Elementos básicos: Punto, liña, plano
IV. Elementos básicos da Plástica II	A color A textura A composición
V. O concepto creatividade	Mitos sobre a creatividade Definición de creatividade O papel da imaxinación na creación Pensamiento converxente vs. Pensamiento diverxente Teoría das intelixencias múltiples de Gardner Debuxar co lado dereito do cerebro
VI. Traballo por proxectos: retrato-autorretrato/ imaxe-autoimaxe	O guión gráfico ou story board: a argumentación visual de contidos A fotografía como ferramenta da linguaxe visual: planos e encuadres. Construción de cámaras fotográficas: A fotografía estenopeica Imaxe en movemento: xoguetes precinematográficos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	15	30	45
Traballos tutelados	15	30	45
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	2	4	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	7	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Valoración de plantexamentos curriculares en E. Primaria. Interpretación e valoración de obras artísticas. Soporte conceptual da linguaxe e recursos específicos da linguaxe plástica e visual.

Traballos tutelados	Planificación e elaboración de traballo por proxectos Planificación e elaboración de materiais e recursos didácticos específicos (plástica) para a Educación Primaria.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Execución técnica adecuada de procedementos e experimentacións de carácter artístico, plástico e visual específico. Resolución de tarefas puntuais de carácter conceptual ou procedimental

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Os traballos tutelados e a resolución de problemas realizaránse de xeito presencial durante o horario de Laboratorio e en Tutorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Sesións maxistras teóricas Estudio de casos Resolución puntual de problemas	20
Traballos tutelados	Traballo por proxectos Materiais e recursos didácticos específicos	40
Resolución de problemas e/ou exercicios	Bocetos e elaboracións gráficas Sesións de debuxo Elaboración de maquetas e obxectos tridimensionais Experimentación matérica Resolución de tarefas simples de carácter conceptual: achegas de información	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asistencia puntual e regular posibilita a realización dos exercicios e a resolución de cuestións procedimentais. No caso das sesións maxistras o seu seguimento é imprescindible para o asentamento conceptual dos exercicios e traballos tutelados que se exporán a partir dos contidos enforcados nas mencionadas sesións maxistras. A asistencia ás clase garante tamén a autoría dos exercicios de carácter máis procedimental que se realizarán no sua maior parte en horario presencial.

Para superar a materia será necesario obter unha media de 5 calculando as porcentaxes detalladas en cada un dos bloques de avaliación. É imprescindible ter un 4 como nota mínima en cada un dos bloques para que se proceda a calcular a nota media.

Na SEGUNDA CONVOCATORIA os alumnos deberá porse en contacto cos responsables da materia. Entregaranse as propostas relativas á elaboración de unidades e materiais didácticos que se expuxeron durante o curso, así como os exercicios procedimentais realizados tamén durante o curso presencial. Cos soportes e calidades que no seu momento detalláronse.

No caso de alumnos que asistan regularmente a clase e presenten as entregas parciais puntualmente e en forma e aínda así non logren superar a materia deberán, para esta segunda convocatoria, repertir só aquelas entregas nas que non alcanzasen a nota mínima de 5. Conservaráselles o resto das notas obtidas nos exercicios Se aprobados e acharase a media correspondente en función dos criterios xa comentados.

Bibliografía. Fontes de información

Edwards, B., **El color**, 2006,

Marín, R. (coord.), **Didáctica de la Educación Artística**, 2003,

Lowenfeld y Brittain, **Desarrollo de la capacidad creadora**, 1996,

EDWARDS, Betty, **APRENDER A DIBUJAR CON EL LADO DERECHO DEL CEREBRO**, 2000,

AAVV, **Daumen kino. The Flip Book Show**, 2005,

Álvarez Reyes, Juan Antonio, **Fantasmagoría. Dibujo en movimiento**, 2006,

Berger, John, **Modos de ver**, 1980,

Calabrese, Omar, **El lenguaje del arte**, 1987,

Castelo Sardina, Luis, **Del ruido al arte : una interpretación de los usos no normativos del lenguaje fotográfico.**, 2006,

Marchán Fiz, Simón, **Del arte objetual al arte de concepto : 1960-1974 : epílogo sobre la sensibilidad "postmoderna"**, 2009,

Agra, M.J. y otros, **La educación artística en la escuela**, 2007,

Aguirre, I, **Teorías y prácticas en educación artística**, 2000,

Wilson, B. y otros, **La enseñanza del dibujo a partir del arte**, 2004,

Wong, W, **Principios del diseño en color**, 1998,

AAVV. 2000. Enciclopedia Técnicas Dibujo, Pintura, Grabado... Barcelona. Acanto.

Agra, M.J. y otros 2007 La educación artística en la escuela. Barcelona. Graó

Aguirre, I. 2000. Teorías y prácticas en educación artística. Pamplona. U.P. Navarra.

Berrocal, M. y otros. 2005. Menús de educación visual y plástica. Barcelona. Graó

Berrocal, M. y otros 2003. Figuras, Formas, Colores... Barcelona. Graó.

Caja, J. (coord.) 2002. La educación visual y plástica hoy. Barcelona. Graó

Hernández, M. 2000. Educación Artística y Arte Infantil. Madrid. Fundamentos.

Wilson, B. y otros 2004. La enseñanza del dibujo a partir del arte. Barcelona. Paidós

Wong, W. 1998. Principios del diseño en color. Barcelona. G. Gili.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación artística/P02G120V01902

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/P02G120V01202

Outros comentarios

É necesaria a asistencia puntual, continuada e activa a clase para poder seguir os contidos que se plantexan de forma consecutiva.

A pesar de que os bloques son independentes retomaranse contidos de forma intermitente para que as cuestións básicas queden debidamente asentadas.

A materia NON é exclusivamente técnico-práctica e procedimental, xa que ten unha significativa carga conceptual.
